

کستی انہماک مائیں وطن

غنی پرواز

کسی نہاں ماتیں وتن

غنی پرواز

بلوچی اکیڈمی کیسٹ

© بلوچی اکیڈمی

کتابِ عِنام :	کسی نہاں ماتیں و تن
شاعر :	غنی پرواز
شنگ کار :	بلوچی اکیڈمی کوئٹہ
چاپ جاہ :	آصف پرنٹنگ پریس کوئٹہ
کمپیوٹر کمپوزر :	شائستہ بخاری
ٹائٹل :	کلیم خان
اولی چاپ :	2001
دائگ :	500
بہا :	100 کلدار

غلام فاروق عِنام ء

دردے کہ بے درمان بیت
زند و متا "ارمان" بیت

رودِ بند

- ۱۔ سرگال ۵
- ۲۔ پر سگ بیت منار اگن ”رودِ قیامت“ ۶
- ۳۔ خیال ۷
- ۴۔ اکثر ہے تئی ترانگِ عِ بازارِ نہ گوستہ ۹
- ۵۔ جہ جنات ۱۰
- ۶۔ نشتر گال بند بند چو مریدِ گِءِ داگِ کناں ۱۲
- ۷۔ کچل ۱۴
- ۸۔ واہگِ عِ رنجال دات منا یادِ آبرِ ال ۱۷
- ۹۔ کستی نہاں ماتیں و تن ۱۸
- ۱۰۔ مہرانی رسم ۲۰
- ۱۱۔ منی بے درویریں دلبر ۲۵
- ۱۲۔ خُش رنگ پہ خُش رنگی عِ شُر زاناں کہ ٹہلنت ۲۸
- ۱۳۔ بیلاں! چارِ ات نوں دلِ عِ ۲۹
- ۱۴۔ زند، آدم، سوزماں، مہلخ ۳۳
- ۱۵۔ بیا، بہارانی بہار ۳۴

- ۱۶۔ ہر کسی مرء و اہگانی پیش چار بیت ۳۵
- ۱۷۔ روج ۳۶
- ۱۸۔ ہر کجا گواچن ء شوہاز نہ بیت ۳۸ ;
- ۱۹۔ توار ۳۹
- ۲۰۔ سنٹیں شب ۴۴
- ۲۱۔ سوگات ۴۷
- ۲۲۔ نشوگاہ سر شب ء تانکہ بانگواہی ۴۹
- ۲۳۔ راز ۵۱
- ۲۴۔ چہ ساریانی گم و گر ستاں من بے ساراں ۵۳
- ۲۵۔ کائے خرنیائے خرن ۵۴
- ۲۶۔ دل ء پیروش ۵۵
- ۲۷۔ ایتے ہم نہ گنداں پہ وت ء من ۵۷
- ۲۸۔ دور ۵۸
- ۲۹۔ وھدے گوں نیچے دومی ء دیدگ کہ سک بنت ۵۹
- ۳۰۔ نیوٹران سمب ۶۰
- ۳۱۔ گشتگ کیا کہ منزل ء ہج راہی سر نہ بیت ۶۲
- ۳۲۔ بحر دیم ء، شمار دستاں ۶۳

- ۳۳۔ منی دوار ء دز مگر ۶۵
- ۳۴۔ جل و آس انت گہیں واہگ مروچی ۶۷
- ۳۵۔ مات ء گلہ چک ء نام ء ۶۸
- ۳۶۔ دژ منے ماچہ وت ء پیرنگ ۷۲
- ۳۷۔ پادا آگہہ بُو ۷۳
- ۳۸۔ نول روج در بیئت ۷۴
- ۳۹۔ تیر گوار انت روج ء شپ چہ تی تپنگ ء ۷۶
- ۴۰۔ جنگ چوٹائی ء ہج خر نہ انت ۷۷
- ۴۱۔ پلستینی اُستمان ء گلہ ۷۹
- ۴۲۔ نہ بیت بہہ آیر ان ۸۳
- ۴۳۔ باریں کدی تو ہوش کنے؟ ۸۵
- ۴۴۔ بنی آدم ۸۸
- ۴۵۔ ماہ کہ در کیت انت، تہ سر جم گال بیت ۹۱
- ۴۶۔ پینت ۹۲
- ۴۷۔ چہ تہنائی ء تہترین ء ۹۳
- ۴۸۔ رنجانی شرانت زندمان ۹۵
- ۴۹۔ سلام ۹۷

- ۹۹ ۵۰۔ تو بجا رو گائے؟
- ۱۰۱ ۵۱۔ ہوار تو اریں شعر
- ۱۰۲ ۵۲۔ سوت
- ۱۰۴ ۵۳۔ گاریں بہشت
- ۱۰۶ ۵۴۔ پنہنگ
- ۱۰۹ ۵۵۔ لکڑ
- ۱۱۴ ۵۶۔ امین ء مرگ
- ۱۱۵ ۵۷۔ دہ نمبری
- ۱۱۸ ۵۸۔ چار بند
- ۱۲۳ ۵۹۔ چار دہ اگست
- ۱۲۴ ۶۰۔ ہانیکو
- ۱۳۵ ۶۱۔ آرات ہانیکو
- ۱۳۸ ۶۲۔ من پتو وتی جان ء ندر کنگ لوٹاں
- ۱۳۹ ۶۳۔ آدینک ء چارگ
- ۱۴۰ ۶۴۔ ہشت بند
- ۱۴۱ ۶۵۔ جنگ
- ۱۴۲ ۶۶۔ ہور ء تو پاں مکت

سرگال

سیہ شپ کہ خون واری ءِ گیرانت مُدام پہ روج
 چُنت سَر بباد نیک بیت باریں بیت تا روج
 من نشنگ ءِ کُٹیاں دل ءِ آس ءِ انکراں
 زند ءِ تہار ماہی ءِ مہکاں بیت یا روج
 رہچار وہد ءِ بیتگ ءِ، باریں بیت، کجام
 وہدے کہ آزمان ءِ زمین یک بیت، آ روج
 یڈول ءِ سیہ شپ ءِ سگ مارا کہ نون ہزار
 چہ وت ودی کنیں، اگن وہدے کہ بیت ناروج
 سرگو سگیں چہ دومی جہان ءِ ما جنت ءِ
 لوٹیں، ہمے جہان ءِ، غنی دانی ماروج

نذر آباد،

۱۹ مارچ ۱۹۷۳

پُر سگ بیت منار اگن ”روح قیامت“ ء
 لوٹاں من اودا ہم تئی مہرانی جنت ء
 کیت انت مناوتی ء نئے پروردگار عیات
 بے وت کتہ چھور تئی یاتانی لذت ء
 زرتہ من رنگ درد ء، ء وژیوکی شادہ ء
 بانور زندگانی کتہ مہر ء برکت ء
 حاجت منابیت جہان ء چھئے کہ وت
 عشاہ یک جہانے تئی دُریں حاجت ء
 پیچ لرزاتاں پہ دوزہ ء دیم پانی ء غنی
 ٹوہینت کیا منارا چہ ولبانی جنت ء

ترت

۳ مارچ ۱۹۶۹

حیال

برے برے مں چودل ءوتی خیال کنناں
 کہ مسکین مہر ء ذلپانی ساھگے وشن
 گلابیں رک ء انارکائی بانگیں لال ء
 ہزار رنگیں نیادانی جتے وشن

کنناں خیال کہ نیادانی جنت ء برواں
 چہ آس ء دوز ہیں جہنائیاں پہریزاں
 ہوشاں مر ء وشیانی قدحان ء مدام
 وت ء چہ گرانیں گم وگرستاں برکیناں

بے کپ أنت وھدے چم منی پہ دنیا ء
 مں گنداں بزگر ء نیزگار ء رنج آموچاں
 گلام ء مولد ء بے چارگ ء لگھمالاں
 چہ زند ء تاگت ء گل ء زبہریں بد روچاں

تہ بے گت ءِ گُٹے کہ زرد منی ایر مریت
 جہان پہ منی چمّاں گُٹے بیت سیاہ ءِ تہار
 گلانی گمریت ہر گرمے ترکگ ءِ پیر
 کن انت، چہ ہر گور ءِ آنجر منار ارنج ہزار

من مَنّاں بوت نہ کنت آدمی چہ مر ءِ جتا
 م مَنّاں لال ءِ نیادانی بیت زروک ہر کس
 بے چہ آلم ءِ چوں بیت بے کمار کے
 کہ زند ءِ راہ ءِ، یکتیں منزل ءِ زووک ہر کس

ہمیشا زیات چو دل ءِ دتی خیال کناں
 بُتوسیں پیرا ما زند ءِ دوزہ ءِ آس ءِ
 نسیب ہر کس ءِ بیتیں گڈا نیادانی بہشت!
 اے زندوہدے برکت چہ پھل ءِ چکاس ءِ

نذر آباد

۴ فروری ۱۹۷۴

آکھر ہے تئی ترانگ ء بازار ء نہ گوستہ
من زرد وتی اَلَم ء سک دُور شمشیتہ

ہر کس ماں جہان ء پہ یک اُیتہ ء نندیت
تئی کر تگیں عمدانی کسے آبر ء نشیتہ

خشتہ منا ساہے نیادانی اُمیت ء
تئی قہرین جتائی ء کہ ہر رندے ء کُشتہ

زند آپ چی انت بیدے غنی قدح ء مرے
دنیا ء نمیراں بوتہ آکس ء کہ چشتہ

نذر آباد

۲ جنوری ۱۹۷۰

جہ جنات

او منی..... بیل ۽ یلاں

سر مچاریں ھمبلاں

سیہ شپ ۽ تارو کی ۽ وار تگ نول زور ۽ راوتی

ٹک گتہ ماہ ۽ پدی

جہ جنات نول جہ جنات

نول..... چہ واب ۽ جہ جنات

دور نہ انت مے آپر

گٹنگ دراجیں سپر

گمے پشکپتہ راہ

ہو، بے چکاس بیت، اے مستریں

یمناکیں گریٹھجے راہ ۽ کپیت

گریٹنگ ۽ ھر در چک ۽ پُشت ۽ ٹپٹنگ رستر ھرزار

لانکاں بندات..... گول سلاھاں،..... جہ جنات، نول جہ جنات

زحمہ کا تار و پٹنگان و زورِ اِت و سرِ گرات
گریشکِ اِنت یکین و بس!

کنیت گڈا مئے آپسر

واہگ و مہرانی بُجاہیں دوار
دُراہیں تَن و گشون مئے گسارِ بنت
سختی و سُوری تو امیں گارِ بنت
رنج و اندوہانی لُنجیں شپ گوزانت
شادہ و دلوشیانی روجِ بنت

زند ووشمن دورِ بیت

زند ووشمن دورِ بیت

گریشکِ اِنت یکین و بس!

کنیت گڈا مئے آپسر

واہگ و مہرانی بُجاہیں دوار
جہ جن اِت، نوں جہ جن اِت
جہ جن اِت، ہیا کن اِت

زوت مرانت آکہ پہ گل و آسرات و زرانت
 زنداگن لوٹے شر ہمار دُنیا و گماں

ہمت و واجہ ہر کجا پاواں ایر کن انت
 تچک بنت کشک ورہ چماجاہ پہ منزلاں

مرگ گتہ رخصت چہ وتی حد و پہ مہر!
 آسری زند و آبر و مریچی نشنگاں

نذر آباد،

۱۰ جنوری ۱۹۷۰

کُچل

کُجا انت؟ کُجا انت؟
 حُدا مئے..... کُجا انت؟
 گُش اُنت اُست حُدا یے
 کہ جوڑ یے کُنگ گیدی ءِ را
 ءِ اُشی ءِ گُہپان ءِ پُشت انت
 پہ کُل خلقت ءِ را
 ودی کُرتگے یک دگر اندریں شایگانیں جمانے
 ہما اندریں شایگانیں جمان ءِ تما
 جوڑ یے کُرتگ بہشت ءِ جہنم!
 پہ نیک ءِ بدیں بند گانی وتی بندگی ءِ وڈو رنگ ءِ مُزاں
 کہ آئی ءِ بُنی روچ ءِ داتگ رزا ہر کس ءِ را
 اے چکاس جاہ ءِ
 ہمک کارو کرد ءِ

زاناں کہ راستے یا وسّا چیں دُرو گے
 بے ہر کدی دیمِ سہرائیں دُنیا ءِ گنداں
 تہ باور منارا نیتِ ہجّ

اے دُنیا کہ پہ کتے ءِ سَخیانی دوار جاہ!
 اے دُنیا کہ پہ کتے ءِ وِشیانی بہار گاہ!

نیز گار..... بے لوگ ءِ بے جا گئی چو گنوکیگا سَر سَر جنانِ اُنت
 دست ءِ شہار ان ءِ پہ نانے ءِ پنڈگ ءِ ترگا اُنت

از گار..... ماں ماڑی ءِ باد گیراں پہ آسُدگی سُنٹ وِمک اُت
 وتی گیشیں مال وِ متاہانی گیشیں گل ءِ بے کساس ءِ سر لاماد

نزوریں..... ہمکِ ہمگ ءِ پاد مال اُنت تیاریں سَرانی

تیاریں..... نزوریں سَرانی سر ءِ زور ءِ چکا سگا اُنت

تپاوت..... نیامِ جنین ءِ بنی آدم ءِ آزمان ءِ زمین ءِ چیا اُست؟

گجا اُنت گھپان ءِ پُشتیں حُدا کہ مچا رایت یک کتے جند ءِ جہان ءِ

گجا اُنت گجا اُنت؟

حدائے..... گجا اُنت؟

اگن آلم ء است حُدا یے تہ آئی ء گور ء دست بندی ہمیش انت
 نہ لو ٹین مادومی جہان ء بہشت ء
 اے امروز ء تر ندیس عذاب ء بخت گمے نرم ء کم تر
 ہم جہنم ء را بخت گمے ہما گہتر
 بلے زاناں ہشکیں گمان انت
 ہر سد کی ہچ نہ انت ایش
 اگن آست حُدا یے
 گڈا آلم ء بے وس ء کم گُشاد ء نزور انت

نذر گباد،

۱۸ اپریل ۱۹۷۳

واہگ ءِ رنجاں دات منا نیاد ءِ آبرِ اں
 گوں منابرِ تانت آسروں بہت ءِ سیہ شپاں
 ساہگ ءِ ہُت ءِ روج سرے مَن ہم نیشیت
 منزلوں نیتِ انت ہر کجام دیم ءِ کہ رواں
 تو توتی زُپ ءِ ساہگ ءِ زُپ ءِ سگ ءِ
 من تئی واہگ آلم ءِ دوست وہمبلاں
 رہ سر ءِ آس ءِ تو تئس ءِ وِشیں کوشے ءِ
 من دل ءِ داگاں پہ لبدمانی زندگاں
 شادہ ءِ اوست ءِ کپتگاں دُور ہر آپسر ءِ
 دربارت راہے انگت ءِ زند ءِ سوزمان
 سُنکگیں زرد ءِ نوں نہ کنت چ رنجے اثر
 چوں منا ساجگ واہگ ءِ سوچو کیس گماں
 نذر آباد

کسی نہاں ماتیں وِتن

دردے کہ بے درمان بیت
 زِندِ ءِ مِتا "ارمان" بیت
 نیست اِنْتِ چہ ہچکس ءِ گلہ
 بے وئی جیواں دل ءِ
 دیرِ انت منی سینگِ مَنِ انت
 مہرِ کپ و ہر شِگِ مَنِ انت
 پشکپتہ نئے دُن و دُگار
 نئے کوہ و گر، نئے درچک دار

زوراکاں آسے روک سُنک
 زُلم ءِ رواجِ اِش نوک سُنک
 اپوز و ارمانِ انت ہزار
 چکِ اُنْتِ ہمے زُلم ءِ ہوار
 لہتیں پہ زَر ءِ ہاتر ءِ
 حاکی ءِ لہتیں آبر ءِ
 لہتیں پہ ترس و یم ءِ بس
 نادانی ءِ گوں باز گس

دلاری ءِ لہتیں کن انت
 سوداہ ءِ ہم لہتیں جن انت
 پھین ہم است کہ بد نہ انت
 بے ہچ گئے سر پہ نہ انت

کئے..... انت منی خال ءِ گمگ؟
 باریں کئے انت گموار بگگ؟

رورا کاں زور اکی سگ!
 پکاں گجام..... ثری سگ؟

نوں چہ وتی بازیں گماں
 سوک ءِ دل ءِ سد بر گشاں

کستی نہاں ماتین وتن؟
 کستی نہاں ماتین وتن؟
 کستی نہاں ماتین وتن؟
 کستی نہاں ماتین وتن؟

مہرانی رسم

(کسی نہاں ماتین و تن و تن و پتہ، حمید بلوچ و واقعہ و اثر و)

ماتین و تن، ماتین و تن

اور اج و سوگاتین و تن

زرد و مجید، موتک و میار

پہ بے و تنی..... پریات مکن

تو دژ من و دوست و بذاں

ھر پُنگ و زنگ و مجن

یک و ڈنہ بیت گلن جہان

تو مردماں پر کے بکن

ماتین و تن، ماتین و تن

اور اج و سوگاتین و تن

وہدے کہ چاراں من ترا

گندال کہ تنی ھر جاوے و

ہشکس ڈگار ء چٹاں
 سیاہ و تھاریں جنگلاں
 ویرانیں کوہ ء کٹاں
 واریں دوار ء میٹاں
 جان ء منی آنے کپیت
 سینہ پچیت، دل ایر مریت
 ماتین و تن، ماتیں و تن
 اوراج ء سوگاتیں و تن
 اے ناشریں زور آوراں
 اے نابکاریں رستراں
 مارا سنگ قید ء ملاں
 مے مڈی اش بُرت أنت توام
 مے عزت اش گرنگ للام
 ہر و ہدے لوٹ أنت اے کن انت
 جانی حونانی رگام
 ماتین و تن، ماتیں و تن
 اوراج ء سوگاتیں و تن

زاناں من خُش چہ مُدِتاں
 زانت خُشی ءِ کُلّیں جہاں
 تو تو نہ ءے، من من نہاں
 تو سُر درے، من جاندر اں
 تو بَز گے، من گُشتر نگاں
 تو بے درے، من بے وساں
 مرچی گُٹھے پہ ہر دکاں
 کند اُنت روچ ءِ ماہکاں

ماتین وتن، ماتیں وتن
 اور ارج ءِ سوگاتیں وتن

تو بندی ءے، من بندیاں
 بندی تو امیں اُستماں
 برات بندی اُنت، بندی گوہار
 بندی گُٹھے کُلّیں جہاں
 بندی ماں دستِ دُژ مناں
 مئے زندگی ءِ ہر نشان

ماتیں وتن، ماتیں وتن

اور اجء سوگاتیں وتن

چُنوں بَرگّاں اے گماں

چُنوں مَمّاراں جاوراں

من گوں کتار ء توپکاں

من گوں وتی بیل ویلاں

گوں جوش ء هَلْ ء لیجھاں

نوں جہ جناں، نوں جہ جناں

پروشاں من جول ء سائکلاں

پروشاں من جول ء سائکلاں

یا کہ گڈا تنی ہاتر ء

پاہو و دو رانی پڈء

مہرانی رسم ء را پدا

راج ء شہیدانی وڈ ء

یک رندے من ہم نوک کناں

نوکیں چراگے روک کناں
 جانءِ وتی قربان کناں
 جانءِ وتی قربان کناں
 من چاکرءِ او بادگاں
 حمل منی جُنزِ نشاں

نذرآباد،

۷ منی ۱۹۸۲

منی بے دردیں دلبر

منی بے دردیں دلبر
 نہاں چنّو من بے تانگ
 مزان چھبر، مگش چھبر
 وتی لوٹوک ء بے زانگ
 نہاں چے گپ ء ناسرپد
 ترا را دُژمنّاں بُرتگ
 پہ ناھتیں نپ و سوتاں
 چہ دست ء زورِیے تچ گپنگ

کہ بے واک و نزوراں من
 کہ پاد مال و لگمّالاں
 زبہراں چہ ہمک حق ء
 چہ ہالاں دُراہیں بدہالاں

بہاں ہر چُنْد من بے وس
 بے بے دروریں دلبر
 نہاں چہ تئی گماں بے گم
 نہاں من بے میار پھیر

بجن تو کئھے تاگت
 تابجناں راست رنگِ گِ
 گوں ذگریں جوزہ وھلاں
 تابجناں لہڑ دل ۽ دیگ ۽

کناں چہ زرد ۽ سوزماناں
 چہ جان ۽ گراں تریں درداں
 ودی سد نیت ۽ سد جمبر
 دیاں شہم ۽ کناں گرنداں

سر ۽ کُل دژمنانی من
 کپاں چو بیرو استاراں

جہان ۽ زندگیاں روچاں
پراہاں قیامتے کاراں

چہ زوراکیں سراں آ سر
ترارا پنج گراں روچے
پہ ٹہلے آلم ۽ دیم ۽
تئی نام ۽ گراں روچے

منی بے دروریں دلبر
منی بے دروریں دلبر
نہاں چتو من بے ترانگ
نہاں چتو من بے ترانگ

نذر آباد

۱۲ اپریل ۱۹۷۵

خَر رنگ پہ خَر رنگی ءِ خَر زاناں کہ ٹہلنت
بلے چون ملوٹان یے دل ءِ سِگمیں بہر انت

تہنائی ءِ لُنجیں شپاں کنت یاتے کہ، مہکان
تئی دوری ءِ اندوہ تئی گہنگ ءِ سہڑ انت

چُنون مموکانے کہ دوست تر منا درد انت
گول دلبہر ءِ دیر انت دل ءِ ارواح منی رھت

ھر ڈولے بیت راہ، اگن منزل انت ”شیرین“
فرہاد تلاراں ہم پہ آسانی ءِ رۂ کنت

وہدے کہ کپیت پنتے دل ءِ سبزیں کشار ءِ
تو مے دگہ نوکیں چہ جساں واہگ ءِ جہ جنت

نذر آباد

۱۱ مئی ۱۹۷۱ء

بیلاں! مچارِ اتِ نوں دلِ ءِ

بیلاں! مچارِ اتِ نوں دلِ ءِ

درداں مدارِ اتِ نوں دلِ ءِ

کتمے بہارِ اتِ نوں دلِ ءِ

لائکاں بندِ اتِ دلِ ءِ

امبرہ نہ بیتِ بے منزلِ ءِ

امبرہ نہ بیتِ بے منزلِ ءِ

ولبانی شپِ پر گوستگِ اُنت

نیادانی روجِ ہمِ رپنگِ اُنت

چکاسِ ءِ باریگِ اُتنگِ اُنت

بیلاں! مچارِ اتِ نوں دلِ ءِ

امبرہ نہ بیتِ بے منزلِ ءِ

امبرہ نہ بیتِ بے منزلِ ءِ

پھر نہ گندیں گل پہ چم
 مال و متا اندوہ و گم
 ہمتا جہدم ہر قدم

درداں مداراتِ نولِ دل ء
 امبرہ نہ بیت بے منزل ء
 امبرہ نہ بیت بے منزل ء

ہر دیم ء گپنگ دُژ مناں
 دور ء تیاریں چاکراں
 جون وار و قہریں رستراں

کئے ہماراتِ نولِ دل ء
 امبرہ نہ بیت بے منزل ء
 امبرہ نہ بیت بے منزل ء

جاہ دوارِ اش بُر تگ اُنت
 جندِ اش گلامِ مئے کُر تگ اُنت
 ساہانی رندا کپتگ اُنت

لانکاں بندِ ات دلدل ء
 اُمبرہ نہ بیت بے منزل ء
 اُمبرہ نہ بیت بے منزل ء

چے بیت پہ ہُشکمیٰ نندگ ء
 پُتیں دِلانی جیڈگ ء
 گُزون و شُدانی کسگ ء
 رنج و گمانی کسگ ء

بے مہر و ہُب و واہگ ء
 پہ بے وسی کوناہگ ء

مرگانی راہ ء چارگ ء
 پہ نارگ ء ہسکارگ ء

بیلاں! مچا راتِ نوں دل ء
 درداں مدارتِ نوں دل ء
 کتے ہماراتِ نوں دل ء

لانکال بند ات دل دل ء
 اُمبرہ نہ بیت بے منزل ء
 اُمبرہ نہ بیت بے منزل ء

نذر آباد،

۲۳ جولائی ۱۹۷۶

زند، آدم، سوزماں، مہلج
راہ، راہی، بومیا، منزل

بیک، دیدگ، زیب، گالوار
شپ، دو استال، ماہکاں، زممل

رنج، شادہ، نیاد، پَسَسِتی
آس، شپ نمب، پُل، شپکس شل

تو کہ سوداگرے گم و درد
من ہوں زیرِ اں بہا مال پہ دل

مرچی زُلیپانی کاٹار بَس اُنت
ٹہلی تیراں پہ بانداتے ءِ پِل

نذر آباد

۲۰ اگست ۱۹۷۲

بیا، بہارانی بہار

بیا، بہارانی بہار سیہ شپانی بامسار

آلم انت تئی راہچار

چون ویران انت باگ کوہ ء کوچک یا چراگ

گولونذ انت، نئے گراگ

ما بلوچ دزمرس دائما بے واک ء وس

مال و مڈی چار پس

ہما منگ نئے ڈگار نئے لد ء کوہ ء تزار

رستراں بُرتگ دوار

ہار و توپان اسنگ انت تاگت ء گل رہنگ انت

دل گماں سر زرتگ انت

مُرتہ یاتاں بے کرار تئی جتائی ء شزار

بیا، بہارانی بہار

نذر آباد،

ہر کسی مرء واہگانی پیش چار بیت
کہجیں شر رنگی جہان ء کئی یار بیت

چی ہمے یکن انت، سرء بیت ملگور و بیک
ہر کدی ماں دیم ء کپیت، تہ سیہ مار بیت

عاشق ء زرد ء گوں مکن گوازی بہہ کہ ایش
سینگ ء در بیئت انت تئی گٹ ء ہار بیت

گون اگن دعا و حیر بنت گوں من دائم ء
پہ منا ہر راہے بیت، تئی گیوار بیت

دامن ء بسنگ گوں ہمک رنج ء، شاد ہے
پد گوزیت ہر لنبیں شے، تہ بامسار بیت

نذر کباد،

۴ فروری ۱۹۷۳

روح

لوٹاں ترا را دایما

چاراں ترا را دایما

ماں جنگل ء کوہ وگراں

ڈن ء ڈگار ء رھسراں

مُزور ء تاموریں گس ء

دھکان ء کاشیں کڈک ء

توھر گم و درد ء بروک

زرد ء گل ء چٹمانی روک

سیاہیں شپانی بامسار

زند ء ہزار رنگیں بہار

کاڈانی زیب و زینت ء

مردانی زور و تاکتے
 انسان و رحمتے
 دنیا و ہیرے برکتے

دریا کہ رہ چار انت جہان
 رہ چار زمین و آزمان

نوں سیہ شپ و کُل و بسوچ
 ”آشوپ و روج، آشوپ و روج“

نذر آباد

۱۶ دسمبر ۱۹۷۶

هر بجا گواچن ء شوہاز نہ بیت
شر براں آدمی ہم باز نہ بیت

حیرہ قدح، بیت آج رک کہ انارک
پنڈگ ء مردم ء را باز نہ بیت

بے حساب شاری ء شہداد انت ادا
باز بے گوہریں مہناز نہ بیت

یکیں شادہ نہ انت اے زرد ء مٹا
بے گم ء عاشقی پرواز نہ بیت

نذر آباد

۱۰ اپریل ۱۹۷۳

توار

بیابا او منی مہر نگیں پری
 بیابہ ساحری، بیابہ دلبری
 گوں پچھند گء شہدیں کند گان
 و شیں ز سمل ء کجی لڈ گان
 شلانی گل و پلتیں گو نڈلاں
 گوں شر زنگی ء دُراہیں دُرو شماں
 بیابا او منی مہر نگیں پری
 من گوں جوزہ و ہل ء واہ گان
 گوں پس سیستی ء رنجانی جلاں
 نیادانی بہشتانی آبر اں
 زند ء ر ہسر اں پتو نشنگان
 بیابا او منی مہر نگیں پری
 ماں زرد ء بیار ہچڈ و لیس وتی

تون لچ و میار

تو ترس و ہتر

نئے چہ رہیتاں

نئے چہ دینےء

نئے چہ مولوی

نئے چہ پادری

نئے چہ پنڈت ء

کوھیل دُژ من اُنت اے بنی آدم ء

ساز اُنت دائم ء بند ء سالکاں

پہ بنی آدم ء

تا کہ چومیت، اے آجو بیت ءدیم ء ہروت

اے کہ دائم ء پتو چو گش اُنت

پہ تو ز ندماں لوگ ء نندگ اُنت

لوگ ء چل سر ء لاپ ء پیش گاہ

ہاوند ء ترا گر تگ کہ ودی لوگ ء واستا

تو جند ء گس ء پیا کیں بانک ء

چھر در میا تو ڈن وگورال
 تو ڈن وگوری..... کارال کار مدار
 مردین ء مکن گول چھ مھسری
 ایڈول الم ء تو عیب وارئے
 پتو ز ندماں لوگ ء نندگ انت
 حقش گپ ایش انت

اے تی دژ من انت، رتپین انت ترا
 کوھنیں دژ من انت..... اے نبی آدم ء

بیابا او منی..... مھر نگلیں پری
 بیا کہ بندری ھمراہ کیں دو کیں
 یچے دومی ء امبری زور ء ساہ
 نندیں گمخے ماوت مال و ت ء
 ھب ء واھگ و مہرانی کنیں شہدیں مجلے
 یچے دومی ء چاریں شری ء
 یچے دومی ء ہجآ آرگ ء کوشت ء کنیں

یچے دومی ءِ گوں ہمراہیں
 یچے دومی ءِ گوں ہمراہیں
 روچے کنیت کہ ہر دک یک ہیں

مں گوں جوزہ وھل ءِ واہگاں زیب ءِ راتئی گون آپے دیاں
 تو گوں دُرو شماں زیریگاں بکن
 دُراہیں جوزہ وھل ءِ واہگ و مہراں دائی

بیابا او منی مہر نگیں پری
 نواں مارہ گریں کتے دستر ءِ
 دیم پہ واستی وچمداریں گساں
 پادماں و لگھمالیں اُستمانانی مردماں
 آہانی کُمک ءِ گم واری ءِ کار ءِ راتئی مادست ءِ گریں
 زور ان ءِ وتی یک جاگہ کنیں
 حقاں بز گرائی چہ واجہ و میراں چچ گریں
 بیراں کل لگھمالائی گریں، چہ زور آور ءِ زور اکیں سراں
 وھد ءِ چاکراں دُرسیتناں جنیں

وہدِ زالم و زور اکاں تُشیں
 گلّیں آلم ءیک داب ءکنیں
 گلّیں آلم ءیک داب ءکنیں

بیایا او منی..... مہر نگیں پری
 گلّیں آلم و مہلوک ہر کدی یک داب ءینت
 تہ بنت، ہمدل و ہمستک ءتپاک

نوں پہ ٹہلے ء
 گلّیں آلم ءراہمراہ کنیں
 دیم پہ آدگہ دُنیا ہاں روئیں
 سوبِ عیرک ءدراہیں گیدی ءہر کُنڈ ءگور ءبہر ءمیک کنیں

بیایا او منی..... مہر نگیں پری
 بیایا او منی..... مہر نگیں پری

نذر آباد،

۲۹ مارچ ۱۹۷۳

۲۱ دسمبر ۱۹۷۶

سَنٹیں شپ

گنوکاں کہ پراہیں جہانے نہ لوٹاں

نہ لوٹاں زمین، آزمانے نہ لوٹاں

نہ لوٹاں دَریں ماہِ عَستالِ عَروچاں

دَریں کلکشانان

دَریں ماہکانان

گنوکاں کہ من، گوالہ دوچیں بلوچاں

زراں نئے پہ بادگیر و کوٹ و کلاتاں

زراں نئے پہ حوراں

نئے شہدِ طہوراں

گنوکاں کہ من..... جندِ آرماناں شاتاں

گنوکاں کہ من..... ہاجتے چچ نہ داراں

نہ لوٹاں من چچ کسی باگ و بہاراں

نہ داراں چُشیں ہاجتے کہ گنوکاں
گنوکاں بے ساری ءِ شپ گروکاں

نہ داراں چُشیں ہاجتے کہ منارا
وت ءِ کُڈ کے است

وت ءِ کُڈ کے است

وتی کُڈک انت پمَن پراہیں جہانے

وتی کُڈک انت پمَن نیزماں جہانے

وتی تنک و تا موریں اے کُڈک ءِ من

پچارات کہ چوں نشگاں شات ءِ ایمن

پہر رُژن ءِ اُمیت ءِ

پہر رُژن ءِ اُمیت ءِ

وتی کُڈک ءِ نشگاں انتزار ءِ

ہمبا مسار ءِ کہ زوت آہگی انت

منی بیل و یاراں

منی در دواراں

پچارات کہ سنٹیں شے زاہگی انت
 پچارات، پچارات، پچارات، پچارات
 منی کڈک ء ٹل ء کتے پچارات
 پچارات کہ چہ..... نیمگ ء روچ ذراتک ء
 ہما..... سہری یے چونیں سر گنگا انت ؟

کوئٹہ،

۲۲ دسمبر ۱۹۷۷

سوگات

اینگال یک رندے پدا من تئی گندگاں
گوں ہما ہل و جوزہ ء مہر ء واہگاں

دوری ء اندوہ و گماں وھدے زور سنگ
تئی زھیراں زیاتیں مناں پھک ء کور سنگ

من ہمک سانکل پروشنگ ء پتو اینگال
تاتئی نیادانی بہشت ء بے گواہ بباں

دل تئی سوگات انت، اگں زیرے یے، بے
من تئی شے ء تو منی پلئیں حائل ء

یا اگن میریں چاکر ء ماڈی وش ترانت
تئی دل ء پتو چہ مناں چاکر شر ترانت

وَتِ بِنْدَاتِ ءِ وِش بَیْرَاتِنِ دَانِمَا
وِش گُوزَاتِ اَنْتِ تِی زَنْدِگَانِی ءِ سَالِ ءِ مَا

گِیدِی ءِ لَپِ ءِ تُو نِه ءِ یِکِی حَانِی یِ
پَمَنِ چَمَالِ هَر سَرِی پَمَنِ جَانِی یِ

یِکِ تُو یِ چَمَنِ بَیْتِ جِتا، بَیْتِی چِے مَنَاں؟
پَمَنِ مَرِ ءِ وَا هِگَالِ پَرَاہِ اَنْتِ اے جَمَالِ

اَدَمِی ذَاتِ ءِ مَنِ زَرُوکَالِ چِے مُدَتَاں
بَیْتِ گُنُوکِ یِکِی حَانِی ءِ، مَنِ آشِے نَهَاں

گُوں وَتِی ”سُوگَاتِی دِل“ ءِ چِے تُو دِیْرِبَاں
رَنْدِ پِدَاں زِیْرَاں مَنِ وَتِی وَاتَرُوں کَنَاں

نذر آباد،

۷ اداکمبر ۱۹۷۸

نشترگاں سَر شپ ء تانکہ بانگواہی
بے گلی نند و نیادے ء بے دُر اہی

زندمانی گم ء درد ء تہنائی
مرگ چہ مارگاں دُر ستیں گستانی

تاگت ء وشی اُنت، گسترہ ء مہمان
گٹ ء طوق اُنت، اُمبرہ دِل سیاہی

یچے کنت روج ء کنتیں دو میگ شپ
رژن اُمیت ء، یکیمی ء سیاہی

اُمبرہ شپ جاہ ء روج جاہ اُنت بزرگ!
زند بلوچ ء گوزیتیں پہ بے جاہی

رَہ سُنْگ گار ء تو جنئے منزل!
 آپس ء سَر چتورئے پہ بے راہی
 کوریوت اُنت چم پہ شہمے ء رُژن ء
 باریں کُثیت، کدی تہار..... ماہی

نذر آباد،

۹ جون ۱۹۷۳

راز

من چہ جوزگاں سَرِ مچاں
 مہرانی گماں پَرِ مچاں
 مرچی موکلے دسکپنگ
 رازاں چہ دل ءِ دَرِ مچاں

توچہ مُدّت و باریگاں
 زاناں کہ منی رھچارے
 وُش ءِ وُشتریں نیادانی
 بے کچ و کسّاس ہُبدارے
 کھئے پھ مَلُوری پاہار!
 دُوری ءِ گماں گراں بارے

زانے یا زنائے باریں
 من ہم سِکھاں تئی آس ءِ

چُنوں کپنگ ء بے واکاں
 زند ء گراں تریں چکاس ء
 گیراں گوں تئی اوماناں
 تھنائیں شپ ء ہر پاس ء

لوٹوکیں من ء تو ہر دک
 یچے دومی ء نیادانی
 وشن باریگ ء رہچاریں
 بند یگیں گلین یاتانی

یک گمے بجنز تو دیم ء
 کنز ال من کنال ہر پیم ء

بیاکہ زند تئی نام ء انت
 پرچہ دوری یے نیام ء انت

کوئید

چہ ساریانی گم و گُرساں من بے ساراں
نوں زندہ و شتیء گلئے ہاجتء داراں

منی نوں پُرشگیں کلئے تو بیائے یا میائے
دلء من شاد ہی، نئے گہمی ہبر کاراں

کناں ترارا میاریگ، نئے دُژ مناں جو ریں
پہ واہگء من تئی وائے وت میار باراں

سرائی گاری و گماری انت منی شوہاز
چُتور لالء ہیا لانی گریٹکاں گاراں

گُٹھے کہ نیست گئے بید چہ تئی جندء
ترا را بنداں من ہر جاہ و ہر بجا چاراں
نذر آباد،

کائے شر نیائے شر

یہاں گاہ رپتنگ

چلے ء ہشک اتنگ

در چکانی تاک ریتنگ انت

ء بُنڈ اش پشکپنگ انت

سیل و سوداء موسم گوستنگ

نوں من تی رھچار نہاں

کائے شر نیائے شر

تربت،

۷ نومبر ۱۹۹۵

دل ۽ مپروش

دَر ۽ پُروش

سر ۽ پُروش

توهرچی پروشگ لوڻے پروش

دل ۽ مپروش

تو سڻي، من پُئوا

تو حاني، من شے مرید

پد اکر ال چه دُور پتو ائنگال

دل ۽ مپروش

سباه گوزیت ۽ کُیت بیگاه، بیت شپ

اے زند ۽ دریا مست بیت ۽ بیت نیڻ گج وکپ

چتور سگئے ایوک ءائے تُر سنا کیس دوزہاں
دل ءمپروش

من زاناں دودور بیتاں، نسیب ءرنگ و دروشماں
جہان ءھر کس ایوک انت، مُدامی ہمراہ کس نہ بیت
بلے بیا، تابوت کنت..... ما مہر و دوستی کنیں
دل ءمپروش

ترت،

۱۲ اکتوبر ۱۹۹۶

اُمیتِ ہم نہ گنداں پہ و ت ء من
وتی چکا سنگ، بہت ہر در ء من

توئے دُنیا ء ارمانی بُجاہ!
نہ یو تک پہلہ ارماناں ہما من

پہ نیادانی بہشت ء کُننگ ء تی
متا زند ء ہمک داتگ بہا من

گُشتے جند ء منی تو ء تو اں من
شُستے تو، یا بہتاں چہ و ت جتا من

زاتگ نکلین نیادانی دور ء
جتائی ء تی زاتگ بہا من

نذر آباد،

۱۶ جنوری ۱۹۷۳

دور

چہ کر نانی چاگردے زندے ر دُوم ء

چہ بنی آدم ءوت سریں دی مروی ء

چہ از گاری ء بے سری ء

دگہ نوک تریں جاو رے پد تراوت

دگہ نوکیں ”جارے“ کہ جھینکا انت

زمین ء زماناں

اے جار کشنگ..... ذالیں سامراج ء

”کہ دور ء بخشنت جہان ء شذیکال.....

..... کہ سیر لاپی ء زند لوٹ انت“

بلے جار ء وھد ء

گشے دور ء ترس ء

آوت لرزگا انت

ترت

۴ ستمبر ۱۹۸۱

وہدے گول یے دومی ء دیدگ کہ سک بنت
ہمن گئے کہ جنت ء امروز یک بنت

پلانی رنگ ء بو ء ماہکان بنت بدن
یک جاہ کہ بنت، جنت ء نیگ، نہ رک بنت

وہدے کہ آئی ء دیم، درایت چہ چیری ء
استار ء ماہ ء روج ء سر ء درست شک بنت

ہمراہی ء را چون بساڑاں کیگہ ء؟
تج زندگانی ء گئے کل ڈور وڈک بنت

نوشاں پہ حُب کچلیں رنجانی قدح
ارزان ہمن گرا نمل ء شمدیں کہ پک بنت

تہنایانی دوزہ نہ ٹٹ انت بجش چتور
نیادانی جنت ء کہ تئی لوٹوک مگہ بنت
نذرآباد،

نیوٹران بمب

(امریکہ ء نیوٹران بمب ء جوڑ کنگ ء واقعہ ء سرء،
کہ چریشی ء سہدار مر آنت ء بے ساهیں چیز پشت کپ آنت)

انسان ء کنت قید و بند
جان ء ہر بند ء کنت زند
زند ء خشیت ہر و گرند

کرنی زلم و زور ء زند
ڈنڈیں قلات کہ ترکیت
نیوٹران بمب ء چوں رکیت

ہر درد ء است درمانے
دُزاہ بیت ہر یک سوزمانے
مہر ء را است دہمپانے
کمر ء آ سر ارمانے

آ که اُندا لان کوئیت
نیوٹران ممب ء چون رکیت

واجه بیت آ بمبانی
راجه بیت آ جنگانی
دُژمن بیت آ جانی
واؤند بیت آ مالانی
آ که په مرگ ء بحیت
نیوٹران ممب ء چوں رکیت

ترت

۱۹ مارچ ۱۹۸۲

گشتگ کیا کہ منزل ءِ چ راہی سر نہ بیت
البت پہ ہشتکین گشتن ءِ چ کار شر نہ بیت

رند گیری ءِ کئے تاکدیں سہب ءِ ساہگ ءِ
آسر ترا نسیب ہمے روج ءِ سر نہ بیت

روبا ءِ تولگاں گنگ ہر شمگ ءِ اُرش
شیر ءِ شکار جاہی ءِ کس ءِ بہر نہ بیت

ڈنگاں پہ دگہ رنگے ءِ پرستہ رہبری
ہدگ حدا ءِ اَلم ءِ نوں بے ہتر نہ بیت

ساڑا ہگا ہاں سورت ءِ آئی ءِ ماں مجلس ءِ
زاناں کہ مہری منی چمَن زہر نہ بیت

کوئٹہ،

۱۳ جولائی ۱۹۷۸

بجنز دیم ء، شمار دستاں

بجنز دیم ء، شمار دستاں
 مروچی بہر انت حُدا ء نیامت!
 چہ چیز لوٹے؟ چہ تام لوٹے؟
 بکن وتی واہگاں تو درشان
 نئے ریاو رواست، نئے کم و گیش است
 بلوٹ ہرچی کہ زیات لوٹے
 مروچی بہر انت حُدا ء نیامت!
 حُدا ء نیامت کہ بے حساب انت
 شُد انت ء بے لوگ و جاگہی انت
 نوائی، نادراہی، درتہ پچی
 گلامی، بے تامی، سچ و مچی
 ادا ماں ہر رنگے ء ”بدی“ بیت
 حُدا ء ہر نیامتے ودی بیت

چہ چیز لوٹے؟ چہ تام لوٹے؟
 بکن وتی واہگاں تو درشان
 بے منی دوسناکیں حانی!
 منی شپیں زند ءِ ماہکائی
 مکن گل و وُشی ءِ تماہ ءِ
 ملوٹ آرام و آسرات ءِ
 نہ اُنت اے ڈولیں چیز پمّا
 اے مِلک و مال اُنت چاکرانی
 اے مِلک و مال انت چاکرانی

ترت،

۵ نومبر ۱۹۸۲

منی دوار ء دز مگر

من گندگاهاں، پہ منا
 وت ء را تو چہ مُدستاں
 ہزار رنگ ء سد وڈ ء
 دلاپ و دل سیاہ کُنگ
 برے ہیال ء گور کئے
 منی تو دین ء نیمگ ء
 برے جھگ کئے پہ منی
 گریبی ء نوائی ء
 گمگ کئے پہ منی گماں
 ہیال و پکر ء لیکھاں
 وت ء را تو چو پہ منا
 دلاپ و دل سیاہ مکُن

اگن نہ دل منی وت ء
 تو دوست ء درد وار گئے
 منی گس ء راپچ مگر
 منی دوار ء دز مگر

تربت،

۲۰ اکتوبر ۱۹۸۳

جل و آس أنت گہیں واہگ مروچی
چُشیں داگے دل ۽ ہند ۽ چیا دات

مدا تیں گل اگن زرد ۽ نہ کرزات
بدیں روچے دگہ زند ۽ چیا دات

اگن مر ۽ بدل درد ات مدامی
دگہ بتامی یے جند ۽ چیا دات

نہ کرزاں من اگن نیاواں تیگاں
گڈا دردے مال ہر ہند ۽ چیا دات

مناں زان أنت گنو کے دوست و دُژ من
چُشیں نامے منی رند ۽ چیا دات

ترت،

۱۳ فروری ۱۹۶۹

ماتِ کَلہ چکِ سَنامِ
(بلوچانی مشکتِ بھرتیِ جیرہِ سرِ)

او منی چکِ
او منی دلیگِ لاپِ چکِ
تو چو نیس چُجے
نئے ترا اگلے است
نئے کہ ایمانے است
نئے ترا زانتے
نئے ترا لیکہ

او منی چکِ
توپہ زترِ ہاترِ
پہ گدو چُجِ ہاترِ
پہ سامان و ازبابِ ہاترِ

مردم جنئے؟
 مردم ٹٹئے؟
 چکانِ اش چورہ کئے
 زالاں جنوزام کئے
 بازءِ سرءِ گار کئے
 بازءِ گمءِ بار کئے
 باریں بجش چُنت جئے
 باریں بجش چُنت ٹٹئے
 چُنت ءِ بجش چورہ کئے
 چُنت ءِ جنوزام کئے
 چُنت ءِ سرءِ گار کئے
 چُنت ءِ گمءِ بار کئے

او منی چک
 زانئے کہ تو کیا جبرگائے
 زانئے کہ تو کیا ٹٹگائے؟
 تو توئی براتاں جبرگائے

تووتی گم وار اں ٹنگائے
 پرچہ کہ تو ایر دست ءا ایر دست أنت
 ءدراھیں ایر دست یک أنت

اگن تووتی براتانی جنگ یلہ نہ دات
 اگن تووتی گم وارانی ٹنگ یلہ نہ دات
 گڈا منی اباں ترا جرات أنت
 گڈا منی شیر ترا حرام بات أنت

چیا کہ اگن تووتی برات ءگواراں جئے ءٹئے
 گڈا تووت ہم جنگ ءٹنگ بئے
 نئے تووت پشت کپئے
 نئے تی برات ءگوار پشت کپ أنت
 ءاڈول ء

من پہک بے کس باں
 بے چک ء بے وس باں

سگ..... بے دزرسِ بال

گڈا منی چک

وت بجش باریں

کئے منی چک بیت

کئے منا مات کنت

کوڑھیں دُنیا تہلباریں

کئے منی اندوہ و گماں دُور کنت ؟

کئے دل ءِ سارت کنت ؟

کئے انت، آزات کنت ؟

کئے انت، آزات کنت ؟

رہت،

۳۱ اگست ۱۹۸۴

دُژمنے ماچہ وت ۽ پیر کُنگ
ماوت ۽ رادست وت بے سر کُنگ

جاہ و ھنکین ھم وتی ھشتا تگ انت
چول وت ۽ چہ ھر دُر ۽ بے در کُنگ

مرو دوستی ھر وژنام یو تگ انت
کہ یلاں ربا لے دلبر کُنگ

ڈان ۽ نند انت دائم ۽ گر انت لگور!
مردال، دیوان جاہ وتی کلبر کُنگ

ترت،

۲ ستمبر ۱۹۸۴

پادا آگہہ بُو

پادا آگہہ بُو

نوں چہ گرانیں واب ء پادا

آگہہ بُو کہ تئی لوگ ء پُشت ء بر مش انت

پسِل ء تہنگانی شپ قبل پُشتگ ء دے پچ انت

چو میت کہ تئی والی ء سوب ء

پیشی باز رند ء ڈول ء

دُڑے سراپ کنان ء پُتریت

ء تئی لوگ ء تپشکپسگیں

گڈئی قیمت داریں چیز ء ہم وتی ہر جاں بخت

من تئی ہمسارگاں ء یڈول ء تراناو لگاھاں

پادا آگہہ بُو

تریت،

۸ ستمبر ۱۹۸۳

نوں روچ در بیئت

تہارو لہنجیں شپِ انت چہ کرناں
 نہ داتہ گواہی ہم چہر روچ ء
 نہ دیستہ ماچھر رُژنی بزانزے
 چہ کرناں گوازیں گائیں زنداں
 پہ دُست موشی

پہ پاد موشی
 تہارو لہنجیں شپِ انت چہ کرناں
 تہاری ء دُست دُنگ و دُڑاں ہر ار رند ء
 ماتیر وار تگ

ماپ وار تگ
 ماساہ داتگ

مازند ء ہر کٹ بہاہ داتگ
 تہارو لہنجیں شپِ انت چہ کرناں

بے اویلاں
 نول پاد بیات
 نول لائکال بندرات
 نول تیر عطپاں پہ گل وراں بہت
 نول ڈنگ وڈزاں دُرھیس جنان بہت
 نون خون ر مچکت
 نول خون ر مچکت
 تاکر نی سیہ شپ
 پہ دل بکھیت
 بدانت بائے
 نول روج در بیئیت
 نول روج در بیئیت

ترت،

۲ نومبر ۱۹۸۴

تیر گوار انت روچ ء شپ چہ تی تپنگ ء
سیر نہ ئے پھر گشگ ء تو چہ جنگ ء

ساہ گپنگ تو ہزاراں بے گناہ ء،
گلز میں یو تگ تو امیں ہون ء رنگ ء

پش نہ گیتنگ زانا ننگے پہ وت ء تو
کہ کئے ہریئے ء بے ننگ چہ ننگ ء

تو جن ہرچی کہ کئیت انت ماں دل ء تی
آلم ء روپے نہ روپے کائے چنگ ء

آمرے بیت زلم ء تاموریں شپ ء ہم
میت سبہا ء بیت گرگ زالم تنی ونگ ء

ترت،

جنگ چو نائی ءِ ہچِ ثر نہ انت

جنگ چو نائی ءِ ہچِ ثر نہ انت

جنگ زور اک ءِ سلاہ

جنگ زور اکِ ءِ بد و لیس نشان

جنگ ہر جاہ کہ میت، قہر کیت

ہر گور ءِ جون کیت خون ر پیت

چک بنت چورہ، جنوزام جنین

بنت ویران بزیں ہلک ءِ شر

ایمنی پشت کیت نئے کہ گے

جنگ چو نائی ءِ ہچِ ثر نہ انت

جنگ یک دُعایے بدیں

کنت بنی آم ءِ ایر دست و گلام

قوماں بے نام و نشان

ڈیسہ ءِ کنت پھک تباہ و برباد

جنگ چو نائی ءِ ہچِ ثر نہ انت

جنگ ءِ زور اک کن انت

جنگ ۽ ایر دست مر انت

جنگ زور اک ۽ گل انت

جنگ ایر دست ۽ گم انت

جنگ ایر دست ۽ مُد ام تاوان انت

جنگ زور اک ۽ نپ انت

جنگ جنگ باز ۽ نپ انت

جنگ چونائی ۽ ھج ۽ نر نہ انت

جنگ ھر چنہ نہ انت ۽ نر بے

جنگ گوں زور اکاں گہر انت

جنگ گوں جنگ باز ال گہر انت

بیات او بیل ویلاں!

جنگ گوں زور اکاں کنیں

جنگ گوں جنگ باز ال کنیں

تا بکھیت پہ ابد جنگ چرے دُنیاء

تا کہ آزات بیت بنی آدم!

جنگ چونائی ۽ ھج ۽ نر نہ انت

پلستینی اُستماں ءِ کُلہ.....

منی بیل و ہمبل!

منی بیل و ہمبل!

من گنداں کہ اُمبرہ

تنی لوگ ءِ دیم ءِ

چچ انت پُرس ءِ پتر

مر اُنت پاہو ءِ برات

مر اُنت بند کی جاہاں

کُشیت براتے شوک

کُشیت بل گوہارے

کُشیت گُرن یے

کُشیت یے موسم

ءِ بیت ہات بے چک

گوہار بنت بے برات

برات بے گوہار بنت
 تو سک گم گئے
 گم گئے بنت دُراہیں
 تئی سیاء و وارث
 تئی بیل و ہمبل
 بیت تئی متا بس
 اپوزو ارمان
 یا ارس رپچی
 یا گیر آرگ
 یا پُرس و دارگ
 یا بیت اگن باز
 گڈا..... زهر زهر و
 وش نیٹک و چارگ
 منی بیل و ہمبل!
 منی بیل و ہمبل!
 منی سوج ہمیش انت

کہ پہک کن نوں ارساں

پچ پتر ۽ نوں

نوں موتک بس انت

نوں پُرس بس انت

جہان ۽ چار تو

کہ چے یو گانت

کیو باء سوب گت

پلستین ۽ جہ جت

جہ جن نوں تو ہم

جہدے بنا کن

جہد ۽ سری ۽

کاسترو یے در گج

یا جارج حبش یے

بستاہاں گلین

گول شامیراں جنگ دے

گلامی ۽ دراہیں

بند بند طوقاں

بہو ڈیہہ عیاں

برکین وتء را

چہ ہرالتء تو

بکن جندء آجو

وتی زندء گت یو

وتی واجہ وت یو

نذر آباد،

۲۸ جولائی ۱۹۸۵

نہ بیت بہہ آبر ان

(زرباری اپریکہ ء ورناء سیہ پو ستیس آشوپنی شاعر غنم
مولا کسی عیات ء، کہ رنگ و ذات دوستی اسپیت پو ستیس
سرکار ء پہ آزاتی پسندی ء دی مروی دوستی ء جرم ء دور ء کشنت)

برایت آ کنے کہ

بگوازینیت زند ء

وتی جند ء واستا

ٹشگ بیت ہما کس

کہ سَر دنت پہ مال ء

پہ نام ء پد انت جان

ہلے آ کسے کہ

پہ آجوئی ء واستا

پہ دی مروی ء واستا

گوں زوراکاں جنگ دنت

سرء ڪنڻن قربان
نه بيت ڇڄر بيران
مُدام بيت نميران

پدا ڪيت روڇي
ڪه قرباني آئيءِ
سرءِ شاه ڪشيت
هزار مرگ و ميران
په زوراکءِ ڪار ايت
بله ڏيههءِ قومءِ
هزار زند ڪشيت

نه بيت بهه آبيران
سرءِ ڪنت ڪه قربان
په آجوتِيءِ واستا
په ديکروِيءِ واستا

ترت،

باریں کدی تو ہوش کئے؟

تو زندگِ ءِ طر چُند بے
 ماں نیست گئے ازواہ ترا
 تو کچھے بھائیگ ءِ
 ہر کس ترا پاد مال کنت
 پیمک ءِ وت ءِ دلہ سگ
 ہر نیچے ریمنیت ترا
 مال و مٹاہاں تئی پُلیت
 جاہ و دوا راں دست گپیت
 ہر نیچے میٹرنیت ترا
 گوں جند ءِ سیادو وارثاں
 گوں جند ءِ برات ءِ سچاں
 پیمک ءِ وت ءِ تابود سگ
 چو بے زبائیں دلوت ءِ

ہر کس ترا لیلام کنت
 ہر کس بہا زورایت ترا
 جرنیل و کرنیل پہ وتی
 لوٹ ء نپانی حاتر ء
 لیلام ترا امبرہ کن انت
 روچے بہائے مشکت ء
 روچے بہائے بحرین ء
 روچے بہا زور انت ترا
 امریکہ ء میر ء امیر
 تو زندگئے ہر چند بے
 چہ مردگ ء ہم گترئے
 باریں کدی تو ہوش کئے؟
 اے جاوراں دلگوش کئے؟
 پہ نوکیں زند ء ہاتر ء

مرگ ۽ شراباں نوش کتنے؟

ویت نام ۽ مہلوک ۽ وڈ ۽

هر دژمن ۽ هاموش کتنے؟

آ شوپے کارے پُر گھس!

ڈسبہ ۽ وتی گل پوش کتنے؟

ترت،

سمارچ ۱۹۸۸

بنی آدم

کجا گارِ انت؟ کجا گارِ انت؟

بنی آدم کجا گارِ انت؟

توار و گوانک کناں ہر دیم ء تر اناں

جناناں منزل ء شپ جاہ ء روج جاہاں

پہ سُر بگی من گرداناں پہ شوہاز ء

ماں لکھنیں گریشگ ء گیابان ء بازاران

جہاں ء ہر سُر گ و کُنڈ ء گور و بہر ء

گول زرد ء واہگ ء امیت ء قندیلان

ہما کئے انت؟ ہما کئے انت، کہ تر دانِ انت؟

گول ہون واریں دپ ء گران ء میدانِ انت

ہزار جون بے شکاپنگ، انگت ء شوہازِ یکِ انت دگر ء

دگہ نوکیں شکار ء سراپ ء گردانِ انت،.....

..... کہ ہشکِ انتے تنی و ہدی نہ ہئیں لاپ

اسلئیں رسترے بولت کنت، نہ بیت بنی آدمے پھر
اسلئیں رسترے بولت کنت، نہ بیت بنی آدمے پھر

ہما کئے انت؟ ہما کئے انت کہ بد حال انت؟
وتی وھدء کہ زور اکانی پاد مال انت

دپار و لکھ انت شو میں شگال و جون وارانہ
شپء و روج زندء مرگء نیامء لونجان انت،
.....ء اچ آسیں گم واند و ہاں بجگ انت

بیت آدمے بلکتے، نہ بیت بنی آدمے پھر
بیت آدمے بلکتے، نہ بیت بنی آدمے پھر

ہما کئے انت ہما کئے انت کہ شنال انت؟
چوپیمء کرنی نادراہء کہ بد حال انت
گئے یک زد گیں آہوگ ایت کہ کپنگ بزگی ناریت
چہ کم ہائیں گیشیں وتی جون یے سرء بار انت،.....
.....چہ زندء ہم آہیزار انت

آ، بیت نادراہیں سہدارے، بے بنی آدمے چوں بیت؟
آ، بیت نادراہیں سہدارے، بے بنی آدمے چوں بیت؟

کجا گار انت؟ کجا گار انت؟
 بنی آدم کجا گار انت؟
 کجام چیریں نہ پٹات گپ
 کجام دوریں نہ چارات جاہ
 بے دنیا ہج جاگہ نہ دیستوں من بنی آدم!
 زاناں چہ کجام چیز، کجام ہبر، چہ دنیا
 آدپروش بوتگ، رپنگ، دگہ دنیا یے دوریں
 بے رپنگ کجا باریں؟
 کجام کپ؟ کجام دیم؟
 کجام بیگواہ و گارواند ریں ہلک؟
 کجام دنیا لاپ؟ گیدی عباریں کجام کٹڈ؟
 زاناں من! زاناں من!
 زاناں من، اے اسرار!
 کجا گار انت؟ کجا گار انت؟
 بنی آدم کجا گار انت؟

نذر آباد، ۲۲ نومبر ۱۹۷۲

ترت، ۳ جون ۱۹۹۱

ماہ کہ در کیتِ انت، تہ سرجم گال بیت
دل گُٹھے ہمن ہزار جنجال بیت

ہنچیں دردے ماں دل ء باہند کنت
کتر ہے ہمن گُٹھے سد سال بیت

مارگانی آس جمبور انت دل ء
نوں چہ دُراہیں ہالان جند بدہال بیت

واہگے جہ جنت ء کم کم ء رُدیت
بیت دے بندات ء، آخر زال بیت

ماسگال بندیت ء بیت رہچار تی
وش نیتک ء آہگ ء، دل پال بیت

ترت،

۱۹۹۷

سپت

بیت روک اگن پتو مئے دلانی چراگ
نہ بت پشت گڈا ہمتا منزلانی چراگ

تو رزن ء چمگ ء، استار ء ماہ تنی درو شم
بلنت چتو جہان ء گل عاقلانی چراگ

بے، تو آلم ء ہمراہ ء یو میا وھدے
نہ بیت روک، ذل ء کوام جاہلانی چراگ

گلاب ء آسمی پل چتو یو ء رنگ زور انت
کن انت براھدار باگان ء اے گلانی چراگ

چو واھگ ء تو منی زرد ء زینت و زیبے!
وپا ء جار ء جناں من پہ زسملانی چراگ

کوئٹہ،

۱۲ نومبر ۱۹۸۰

چہ تہنائی ء تہترین ء

چہ تہنائی ء تہترین ء

چہ پادوم ء زندہ ء، ء مرگ ء سرین ء

من بالاد کتے دم ء راکنان ء ترا گیر کاراں

ترا گوانک کنال من

کہ بلکیم ھے ڈول ء دل تسکیم یو دیاریت

ء شوہاز بکنتمیں بہشتے

بلے درد ء سوزمان ء سیہ ڈنال در کیت رے سر ہزاراں

ء ظہر رے سرے بیت ہر سیک، ء جنت زار ء کاریت موتکے

چہ تہنائی ء تہترین ء

مدام گیر کاراں ترارا .

کہ بلکیم ھے ڈول ء زندہ بیت بہشتے

بلے ہرزہ ہیر ء غٹے گون انت آسے

چہ بازیں زہیرانی آساں منی دل سُحیت، بیت اشکر
 ءاے اشکریں دل چہ آس ءزہیر عہد اروک و جمہور بیتیں
 ءزند دوز ہے بیت

چہ تہنائی ء تہترین ء
 بہشت ء مرادنا توام بیت
 ءدل بود نیاریت ء میران بیتیں

ترتیب،

۴ جنوری ۱۹۹۴

رنجانی شہرانت زندمان

رنجانی شہرانت زندمان

رنجانی شہرانت زندمان

چے شہرء ہر گنڈ و گورء

دل ز زریت و تلو سیت

دائم زریت پہ وشی یے

دائم زریت پہ ایمنی

شوہار کنت، ہر نیمگا، وشی..... ءایمنی ء نشان

ماں و شیں گال ء لچہاں

ماں شہدیں ساز و زسمللاں

دوستدار ء رکائی سہر بامان، ء ملگورانی سار تیں ساہگاں

آزاتی ء جہد و جپاء منزللاں

بے سولی ء سوبانی درد ء لذتاں

ارماں کہ اے پُر سوزیں دل پریات کنت

اُفارگاں جنتِ گُشیتیں ہر دماں

”وشی“..... ادا نیست مُحَبَّتِی

عُمری..... ادا نیست اِیمنی“

رنجانی شہرانت زندمان

رنجانی شہرانت زندمان

ترتیب،

۱۶ اپریل ۱۹۹۳

سلام

وہدے، دردے کہ بے دوا یو تگ
 ساہ چہ ہر ساہ ء کہ جتا یو تگ
 ہر و پادار کہ بے ویا یو تگ
 آدمی ذات کہ بے متا یو تگ
 اہنگ حسین ء کربلا یو تگ

دروگ وہدے، راستی عبدل یو تگ
 راست ء سینگ گزل گزل یو تگ
 جوانیں ہر دود بدل سدل یو تگ
 مردم ء واستا بس خدا یو تگ
 اہنگ حسین ء کربلا یو تگ

زندہ ہر دُشی کہ پُلک ہو تگ
 ہر حقدارِ حق کہ جنگ ہو تگ
 تالہ ءِ وہدے بس مرگ ہو تگ
 ہر سرے سر بارچہ گم ءِ ہو تگ
 اسگ حسین ءِ کربلا ہو تگ

ترت،

۷ جون ۱۹۹۳

تو کجا روگائے؟

تو کجا روگائے؟

پکنکء

اود اور گء چے ر سیت؟

نان!

دگہ چے ر سیت؟

گوشت!

دگہ چے ر سیت؟

ٹافی!

ہمن چے کارے گوں؟

جھہ نہ ر سیت

من ٹساں ہمن چے کارے گوں؟

انگت جھہ نہ ر سیت

تو باریں پتہ نہ دیئے ؟
 من ہیالِ تہا تئی ییکیانی حسابِ عاتال
 زانا من چے کارے گوں ؟
 موسُمبی ! موسُمبی ! موسُمبی !

ترت،

۶ اپریل ۱۹۹۵

هوار تواریں شعر

چہ گم و چوں مناسر بارگتہ
تو منا آلم و گموار گتہ

سہتے تو گم جتیں دلِ عمال و متابیو
دلبر برے برے تو جتیاچہ و تابیو

باریں کدی توچ کئے دروازگاں دلِ
 مارا دیئے نشانِ عوتی زندِ منزلِ

تو چو آمین ء کہ گوں تو گنجِ انتِ طرِ ماگِ ہر وڈیں
من چو ایرِ ہت ء کہ واستیگاں یہ راستیں رنگے ء

سوت

دل ۽ دردانی تو درمان باتے
مناں گول روپے تو ھمز ان باتے

جتائی ۽ تئی چنت وھد گوستگ
بجواں رنج و گمانی چون بستگ
شپانی تو منی مھکان باتے
مناں گول روپے تو ھمز ان باتے

چیا تو گلہ و آزار ۽ چمن
نزاں پرچہ تو بزار ۽ چمن
بخت اللہ کہ تو وشان باتے
مناں گول روپے تو ھمز ان باتے

کدی باریں بیا اُنت نیا دِ باریگ
 بہتیں دل منی زُلیپانی بندِیگ
 منی کُل ء منی ہمزان باتے
 مناں گول روچے تو ہمزان باتے

دل ء دردانی تو درمان باتے
 مناں گول روچے تو ہمزان باتے

نذر آباد،

۱۱ جولائی ۱۹۷۲

گاریں بہشت

دلانی مہر
 چراگانی روکیں وٹ بیت
 یا مہرء سہر
 تہاریں شپانی مہرکانی
 گلابیں لٹ سُرانت
 آسمی بدن لرزانت
 سرائی بار بخت
 واہگانی الوت بیت

نہ در پشت چوں گدا آدینکیں دیم عماہیں بدن
 چتور نہ شگفت گدامسک و مہلبیں ملگور

اناگاہ، جاہ جن انت چہ وت ء شزاریں دل
 اناگاہ، بود کن انت، مرگ ء تُسکیں مردم

گار و گمسا بیت، اے آس وانگریں دوزہ
 پدا در کیت انت، چہ کر تانی کر تاں گاریں بہشت

ترت،

۱۲ جون ۲۰۰۰

لَچُّہُک

جندء شوہاز کنال

کسی دلدار نہاں

کسی رہچار نہاں

زندء اے جُلُگھس شرء من اگن سر بنگال

جند منی گاریو تک

جندء شوہاز کنال

گستائی شر ترانت

رنجانی بخل انت
 دردانی رھسرت
 زندء ایتھیں ایو کی بے راہ بے درانت
 سگاں نہ سگاں چوں کنناں ہر نیاد انگر انت
 گستائی شر ترانت

بنی آدم عزند

تاک و بر نہ بیت
 چھر شر نہ بیت
 چونیں در چکے اے بنی آدم عزند
 ہر ڈول کہ رُ دیت سبز نہ بیت
 سورگیں مرگ عز میں عز رُ سنگ

تربت،

تہنائی

زند تہنا انت
مرگ تہنا انت
بنی آدم ء جند تہنا انت

وشی

زند ء جہیں وشی
یک کوئی یے ء بند انت
ء کوئی ء کلیت مہر انت

گم

برے جسد انت
برے ساہوار واد انت
گم کہ زند ء دائمی ہمراہ انت

لکھڑ

بلوچستان

سیرچہ اشیء چیر ذمینی دولتاں
 روپے دُراہیں ملک پاکستان بیت
 وت بے زاناں بلوچستان، مُدام
 اُمبر یگیں واریں بلوچستان بیت

نذر آباد،

۱۸ دسمبر ۱۹۷۳

دُجک

او دُجک! تو آلم ۽ ڏول ۽ مکن
 آجوتی ۽ نام ۽ تو ڇڄر مگر
 بندگی پتو هزار سر شر ترانت
 گیشتر ۽ یک گمتے پوست ۽ پتر

نذرآباد،

۱۸ دسمبر ۱۹۷۳

واجه

دے منا، هرچی که همن شات بیت
 یا امچک تو بدے که دات بیت
 او منی واجه! بے ڇڄر مدے
 تو گلام ۽ انجو که آزات بیت

نذرآباد،

۳ جنوری ۱۹۷۳

بیت

بیت نئے پہ ہیلانے نئے پہ ہنر
 بیت، چمچر..... نئے کہ پہ ہشتکین ہنر
 پہ سروکافی، نہ بیت، بد لیننگ
 جاوراں بد لیں کہ پیتیں، ڈیہہ شر

گشت مسلماناں

ہندوانی بندی جاہاں کہ مسلماناں بند بوت آنت
 واہ و زاری گشت مسلماناں کہ ہند و زالم آنت
 بندی جاہاں کہ مسلماناں وت مسلماناں گشت آنت
 ”ڈیہہ رکیت“ گشت مسلماناں ”کہ شریریں حاکم آنت“

نذر آباد،

۱۸ فروری ۱۹۷۴

ہر سبہ

ہر سبہ کیتِ انت، پہ دگہ رنگے
 گوں دگہ نوکیں کیلو ء سنگے
 آلم ء زندہ بیت بدل، دودے
 پاد دگہ کیتِ انت نوک تریں جئے

بیر

بے ترک و تواراں کہ کئے باریں دگہ چے
 او واجہ! تئی چھ ہنر چمن نہ انت چیر
 تاوھدے گلاماں، تہ تئی باں من لکھمال
 پہہ گار، منی نر ء بے مرد ء نہ بیت بیر

نذر کبار،

۲۵ مارچ ۱۹۷۵

میار

نئے کہ مئے ڈیہہ عہد اہند ء سر و کافی میار انت
 نئے نظام ء نئے نظام ء ٹھیکہ دارانی میار انت
 ”نان ء پچ ء لوگ“ داتگ خر مارا واجہ کاراں
 ما اگن زورگ نزائیں مئے واجندانی میار انت

نذر آباد،

۲۴ جولائی ۱۹۷۶

امینِ مرگ

(مرگ غِ تاریخِ لکھڑ)

گُٹھے ہر وَشیءِ قَدَحِ شَکینِ یوت
 لوارِ آگندہ تر پمتا سمینِ یوت
 اے شو میں حالِ بیداں میسُکُناتے
 ”کہ چمّا دُور و گستا مے امینِ یوت“

۱۹۷۶ء

نذر آباد، ۲۳ جولائی ۱۹۷۶ء

ہُبرِ ایڈولیس نیست اَتِ ہچِ گُمانِ آ
 کہ آسے اے وڈیں لَگیتِ ماں جانِ آ
 کساں سالِ آمزَن زانتیں امینِ جانِ!
 چُشیں تاوانِ دَنتیں اُستمانِ آ

۱۳۹۶ھ

نذر آباد، ۲۳ جولائی ۱۹۷۶ء

دہ نمبری

(لکھڑ)

(چہ بلوچستان ۽ ہواریں سرکار ۽ یک قوم دوستیں جماعتے ۽ در آہگ ۽ جار ۽ رند)

بَس اِنْتِ حکومت
بَس اِنْتِ وزیری
میر ۽ نوں مارا
بَس اِنْتِ گزیری

اینگ دل ۽ مے
هرچی، سَنگ ما
بگ ہم ہزاراں
راہ ۽ جگ ما

مارا چیا چو،
 ملاہاں رو دات
 زرت اش ہزاروت
 مارے دوسد دات

مہلوک ءِ اُمیت
 دوستانی دوستی
 چچ پیش نہ کپنگ
 بیدے بے اوستی

راست دژمنانی
 ایراد بوت اُنت
 جُہدو چپا مے
 برباد بوت اُنت

عُمر سی اگن کہ
 ما چننگ هم
 مال بے کسائے
 ما بکننگ هم

سر زاهر ءِ مئے
 کار ممبری انت
 مارا مچار چو
 دہ نمبری انت

ترت،

۲۶ اپریل ۱۹۹۰ء

چار بند

ہر نوکیں شے بیت، دگہ نگہ لیب
 ہر روچی ادا بیت سرء ونگہ لیب
 بنی آدم ء نیست انت، یہاں چٹھے
 کہ بیت شپء رونچ ادا جنگہ لیب

”بے مر“ چہ بنی آدم ء ہلک ء در بیت
 آئے کہ زور اکی بخت..... رستر بیت
 بنی آدم ء دُنیا ء کماشی براہیت
 بے رسترے چٹون جہان ء، سر بیت

”رُژنے کہ پہ دُنیا ء بیت، زوت بیاہات
 ہر لکچیں شپء سینگ ء سد آس کپات
 آشوپے کہ ایمنی یے مدائی بیاریت
 آئی ء سرء ہر مال بہات انت ہیرات

کوارسی ء ہچڈولیس مچارات ہچہر
 ہچ رنگلیں دل ء سَنگی میارات ہچہر
 پہ منزل ء رُژن ء کہ بروت انت راہے
 قربانی ء جان ء ہم مَمارات ہچہر

نذر آباد ۲۸ دسمبر ۱۹۷۱

بشکن! چہ تماری ء مُدامی تروسوک
 پہ برمشے ء سدرند ء او انزار کنوک
 ہر نوک تریں کوراسی ء دیم ء در بیا
 ہر گنجیں شپ ء پُشت ء دگہ روچے روک

نذر آباد، ۱۳ جنوری ۱۹۷۳

مے زندگی دُنیا ء مُہیم ایت دراجیں
 بے دروریں یک منز لے ء دُرست رویں
 بے سوبی ء سوب ہمتاں مے کارداریت
 مَز محنت ء کچ ء ماوتی دُست گریں

نذر آباد، ۲۸ دسمبر ۱۹۷۱

تاہیرؔ گلؔ واہگِ انتؔ تہ کشتِ بکن
 ہر قدحؔ پہ حبِ گمؔ چستِ بکن
 اے نیادیؔ ہرچی پہا دستِ کپیت
 لوٹے تو آگنِ سوبؔ تہ کوشتِ بکن

نذرآباد، ۱۶ جنوری ۱۹۷۳

ہر رنجے کہ اُماری دلؔ راسدیت
 ہر وشی پدا سگیں بندالِ بندیت
 تاسریتِ میرانؔ تہاریں ہلکؔ
 انسانِ ہمکِ رنگؔ جہانؔ گندیت

نذرآباد، ۱۶ جنوری ۱۹۷۳

گریتِ انتؔ چہ رگِ وریشگانؔ خونِ شکیت
 کندیت تہ دلِ وجانؔ ہمکِ بندِ سُحیت
 چوں زندؔ گمِ وگرساں بے وسِ گرتہ
 چچیمؔ بنی آدمؔ تاگت نہ رسیت

نذرآباد، ۱۵ جنوری ۱۹۷۲

من کئے ء پہ کیا ہاں؟ نزا ناں چھٹی
 من چے ء پہ چیا ہاں؟ نزا ناں چھٹی
 گل عمروں پے پکراں وتی گوازیںنگ
 من درد یا دوا ہاں؟ نزا ناں چھٹی

نذر آباد، ۱۴ جنوری ۱۹۷۳

نہ آزمان ء زمین ء نہ ماہ ء استاراں
 نئے دود وریستانی ہلک ء بازاراں
 منا مچار تو چھ کُنڈ ء چھ وڈیں شے ء
 وتی جند ء من شایگانیں گیدی ء گاراں

نذر آباد، ۳ جنوری ۱۹۷۴

دُنیا ء چٹو سیاہیں نہ سُر اُنت جمبر
 اندوہ ء سکّیانی نہ گر اُنت جمبر
 چون رُژن ء وُشیانی دُر ایت اُنت روج
 تا رسم و رواجانی نہ بُر اُنت جمبر

نذر آباد، ۱۴ جنوری ۱۹۷۳

چُچِ اِنْت، ڈیہہ ءِ اُستمان ءِ نام ءِ گروک
 بازِ اِنْت، ادا دین ءِ ہدوک و لوٹوک
 اے دودو رہیتانی دوار جاہ ءِ بے
 ارمان کہ سک کَم اِنْت مَر دُمی ءِ زروک

نذرآباد، ۱۴ جنوری ۱۹۷۳

ماہیگ ءِ بو تگ سُبَارگ، واد آپ ءِ شام
 یاڈال ءِ بو تگ سُبَارگ ءِ گوت آپ ءِ شام
 جاور کہ بے مرچال بدل بو تگ اُنْت ڈیہہ ءِ
 ما آپ ءِ کنیں سُبَارگ، زہر آپ ءِ شام

نذرآباد، ۱۶ اپریل ۱۹۷۵

”نادراہی ءِ چنُون نہ بیت چُچِ دَرمان
 ہر مُشکے بنی آدم ءِ دیم ءِ آسان!“
 جت کار چے حکیم ءِ ماں دل ءِ نادراہ ءِ،
 پچھندات ءِ گُٹتے کہ ”میت کس حیران!“

نذرآباد، ۵ مارچ ۱۹۷۵

چارده اگست

(چار بند)

ہر کتر ہے ء نوک ترسِ رنجے گون انت
 ہر سینگے ٹپپی ء ہمک دل خون انت
 اے جاوراں چنوں کے شات بیت
 کہ چارده اگست، چارده اگست ء خون انت

”مرچی“ پہ دگر رنگے ء اتنگ ڈیہہ ء
 ہر کتر ہے مین روتیں دل ء چو میہہ ء
 ہر چنڈ کہ پچھنداں منی گم وڈ انت
 ول گوج بوتگ ہر شاد ہے کہ اچ یتہہ ء

آئے دل ء ہلاں وتی کنت در شان
 کنت مرچیگیں روج ء را پہ وشی زر شان
 گپ حقیں ہمیش انت کہ وت ء رکن ایت
 اچ بازیر بابانی گمانی بشاں

ہائیکو

گواتِ سحرِ گانت
پرچہ تو نیاے نوں
دل لرزگا انت

ترت، ۱۴ فروری ۱۹۹۰

موسمِ انت شمشِ
جہ جتہ گرا پاداں
پرچہ بے بر مشائے

ترت، ۶ ستمبر ۱۹۹۰

سُہبِ آہِ بیگاہِ بیت
مُجانی بُنِ آہِ مَحَنی
آمینِ ہر جاہِ بیت

ترت، ۱۵ اپریل ۱۹۹۰

برنجانی.....بنداں
 تر آنت سہب ء بیگاہ کاڈ
 ملان.....ء کندان

تربت، ۵ اپریل ۱۹۹۰

یاتانی موسم
 اتکہ گشئے مئے زندء
 هورانی موسم

تربت، ۲۵ اپریل ۱۹۹۰

هورء بشنزیں
 جمبر هشکین دشتانی
 ڈیہہ ء بسنزیں .

تربت، ۱۰ مارچ ۱۹۹۱

ہور گوار گانت
زندء منزلء راہء
روح چار گانت

ارسء مثلیں
مرء پلاں باگ بکن
آسء مبلیں

وردء دوائے
رنگء رُژنء سُرچمگ
زندء متائے

رنج.....ء گلےء
من پرچہ..... حیران، بہاں
آسء جلےء

سر گرگ لوٹیت
ساعتِ انتِ نیادانی
جہ جنگِ لوٹیت

ترت، ۱۰ مارچ ۱۹۹۱

جہ جنگِ جُمپاں
پُرشنگِ انتِ تلاریں کوه
چست کنِ اتِ ٹمپاں

ترت، ۱۳ فروری ۱۹۹۰

شپِ کدی کُئیت؟
سیاہ و تہارِ انتِ دُنیا
روحِ کدی در کیت؟

ترت، ۲۵ اپریل ۱۹۹۰

مے وتن دشت انت
کپنگ ایس چه کارء ما
دہلی سک پشت انت

تربت، ۱۴ فروری ۱۹۹۰

ہمراہ ہزار بنت
بلے را ہے کہ دراج بیت
ناہود شزار بنت

تربت، ۱۳ جولائی ۱۹۸۸

مرگ ء ہر جاں بیت
دُراہ نہ بیت کرنی نادراہ
آخر بیراں، بیت

تربت، ۳ اپریل ۱۹۹۰

چھر ہار نہ بیت
 پہ جمبرِءِ گرندگِءِ
 بہہ بہار نہ بیت

ترت، ۳ اپریل ۱۹۹۰

بیت ہور، ءِ ہار
 ہُشک انت چہ کرناں بولان
 نوک آپ ءِ را ہچار

ترت، ۱۶ فروری ۱۹۹۰

بوت بہاری ہور
 مئے ڈگار ہُشکا و گیس
 بوت گُٹئے بانور

ترت، ۲۵ اپریل ۱۹۹۰

دوستداراں تئی
ہیگاں درمہ لپاش
منہ واراں تئی

لوگ و دریگاں
شپ دُور انت کہ بند کئے
چہماں و ہریگاں

ترت، ۲۵ اپریل ۱۹۹۰

شےء جانی بیت
کنت زوراکہ کہ چاکر
حانی حانی بیت

ترت، ۵ جولائی ۱۹۸۸

دیم و چوں بروئیں
مارا و ہد و توسینگ
بیا نوں جاہ جنیں

ترت، ۱۳ فروری ۱۹۹۰

دور نہ انت منزل
گنجی انت مئے سپر
بے قرار انت دل

تربت، ۱۰ مارچ ۱۹۹۱

گرتگ مارا سہر
دریا بے ماہیگ نہ بیت
لوٹاں کئے مہر

تربت، ۱۲ مارچ ۱۹۹۳

بیائے اگن تو
زندء من قربان کناں
پتو ہو، پتو

تربت، ۱۰ مارچ ۱۹۹۱

دردانی شہرء

مہرے چوں شوہاز کئے؟

لوٹے تو قہرء

ترت، ۲۴ فروری ۱۹۹۳

دردانی شہرء

مہر بجا چہ دست کپیت؟

رنجانی دہرء

ترت، ۲۵ اپریل ۱۹۹۰

دلء دریا کن

ہر مہو نر مہال مچار

سرء بُرزء کن

ترت، ۱۱ مارچ ۱۹۹۳

سگ، پُر جوہر انت
دستِ نامرداں بے
زحم، بے گوہر انت

ترت، ۱۱ مارچ ۱۹۹۴

دگر دگر انت
بیتِ اگن زانگ وِ پُچ
جگر جگر انت

ترت، ۱۲ مارچ ۱۹۹۴

آپ بیتِ مالِ دپِ ء
ماتِ بیتِ کہ پت، بیتِ بے
کودکِ زیرِ پاپا.....!

ترت، ۱۱ مارچ ۱۹۹۴

ہر روج پہ ننگے
مکاریں جن ءِ دُنیا
دابِ کنت پہ رنگے

تربت، ۱۱ مارچ ۱۹۹۳

اگرہ دل دوست اُنت
پہ جپا دل رنج نہ بنت
سکّیاں اوشت اُنت

تربت، ۱۱ مارچ ۱۹۹۳

گُجا اُنت گلاس
اسنگ گرماگ ءِ موسم
گُجا اُنت تھر ماس

تربت، ۲۵ اپریل ۱۹۹۰

آزات ہائیکو

سرکپتہ چو نہیں جا ہے ء
بازارے یا کہ جنگلے
دل بند انت پہ ہمارا ہے ء

رون ء موش انت مے کشار
ثمرہ ہول انت، عیش و نوش انت ہر کس ء
نیت مے بہت ء پلار

شب توئے ء روج مناں
میک ء تنی چہ ہند رء جنگ و مڈ انت
توندے یا من نہ باں

پلِ اِت بزمِ وِیوِیاں
 بیارِ اِت ڈیہہ ءِ آشوپے
 سِندِ اِت گُٹانی لوپاں

تربت، ۱۳ جولائی ۱۹۸۸

ماکہ دل پھکیں
 ھور ءِ ھاراں تباہ کنگ
 مے ڈگار یکنیں

تربت، ۱۴ فروری ۱۹۹۰

مے برات کہ نوابِ انت
 گور کوپ ءِ کماشِ انت
 قومِ اُمبرہ عذابِ انت

تربت، ۱۴ فروری ۱۹۹۰

جاہے مُدامِ جاکِ بیت
 باگِ بیت یا کہ بہشت
 دل چہ گم ءِ پاک نہ بیت

تربت، ۳ اپریل ۱۹۹۰

وہدے ماسراں موکیں
بیت آنوکیں مستاگے
پہ سہا ہے ء نوکیں

تربت، ۱۲ ستمبر ۱۹۹۰

صابر پہ نانے
ہر سُنڈ بیت، بلے نہ بیت
حارص پہ جہانے

تربت، ۱۱ مارچ ۱۹۹۳

ڈپ جاک بیت کہ جنگ
چرتگ، اُشتر ء پینگ
بینیت تری پلنگ

تربت، ۱۲ مارچ ۱۹۹۳

من پتو وتی جان ء ندر کننگ لوٹاں

بلوچی بدل :- غنی پرواز

ناعر :- رابرٹ گریوز

من پتو وتی جان ء ندر کننگ لوٹاں

تو پتمن وتی جان ء ندر کننگ لوٹے

ء پہ پئے دومی ء جان ء ندر کننگ ء واستا

مے ز دو کمننت بے کساس وڈا تک انت

ء اگن ترا اے ہبر ء سر ء شک انت

گڈا منی ٹسگ ء ہچ چک و پد مبو

اگن ناں، چو میت کہ من ترا بخشاں

(دگلوش :- "من پہ تو وتی جان ء ندر کننگ لوٹاں" رابرٹ گریوز ء انگریزی لپے

"I'D DIE FOR YOU" ء بلوچی بدل انت۔ رابرٹ گریوز ء

اے لپے چرائی ء کتاب "POEMS SELECTED BY HIMSELF"

ء زورگ یوٹک (ترمت، اولی دسمبر ۱۹۹۱)

آدینک ۽ چارگ

ایذرا پاؤنڊ

غنی پرواز

آه! منی شکل!

چتور انت ماں آدینک ۽

اے وانوں بچارگ هم نه بیت

چوبے بچیل همراه ۽ وڏ ۽ انت

آه! منالماں چوں سُر زرتگ

منی کیگه! تو بڙجائے؟

بیامنی گمانی دور کنوک!

نوں شر جاڙیگ بیو

که مرچی من ۽ تو پدا

دوستی ۽ نوکیس بندے بندے

(دکلموش :- اے ایذرا پاؤنڊ ۽ آزاتیس ڇڏ "on his own face in a glass" ۽ بلوچي

بدل انت - ایذرا پاؤنڊ ۽ اے ڇڏ آئی ۽ کتاب "selected poems" ۽ محور انت -)

ہشت بند

پسمنی کرن جنگ ءِ دُروگ ءِ کرن انت
 چھ کرن پرے ھال ءِ نہ بوتگ
 بے کس ءِ دانکے ھم پر نیت
 ما ھمے آخر زماں ءِ چک انت

پسمنی کرن بد کردی ءِ کرن انت
 چھ کرن چو سر و نہ بوتگ
 بے کس ءِ مورے گوش ءِ نہ وارت
 باریں مئے آ سر چے بیت

(دنگوش :- اسے اپنے نامداریں تاجک شاعر رسول تمزاقوف ءِ اپنے "OCTAVES" ءِ بلوچی بدل
 انت، کہ چہ "PROGRESS PUBLISHERS MOSCOW" ءِ شنگ ءِ ماں انگریزی ءِ
 چاپ و شنگ ءِ تملیس کتاب "VOICES OF FRIENDS" ءِ زورگ ءِ شنگ۔)

جنک

ایذرا پاؤنڈ
غنی پرواز

در چک منی دستاں پُترت
شیرگ منی باسکاں سرکیت
در چک منی دل بند ء رُست
ء جھلی شمگ ء

شاہ چہ منہ جان ء چو باسکاں وڈ ء در اتک انت
تو در چک ء
تو شونزک ء

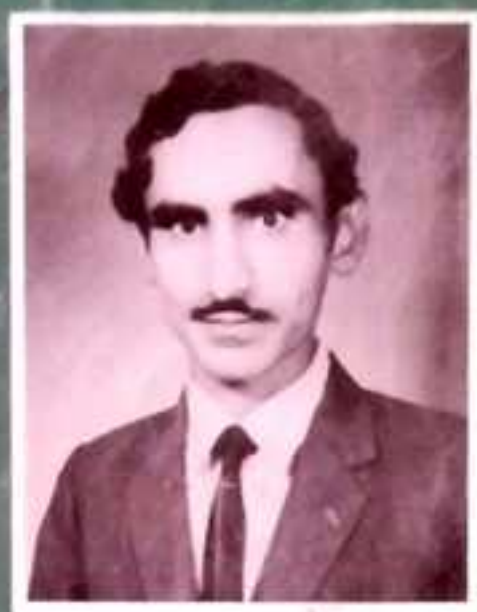
تو گوات ء ہمرابی ء چو پیل نیگ ء سر پتگ ء
تو چُخے ء کہ مزن بو تگ ء
ء اے سچہ اوڈی کار انت کہ پہ دُنیا ء کنگ بنت

(دُلگوش :- اے بچہ ایذرا پاؤنڈ ء انگریزی بچہ "A GIRL" ء بلوچی بدل انت، کہ چرائی
ء پنہانی کتاب "SELECTED POEMS" ء تاکہ ایم ۷۵ ء زورگ بو تگ۔)

ھورء توپاں گت
گار بوت بازیر شڈلاپے
دردء درماں گت

ترت، ۲۵ مارچ ۱۹۹۹

فنی پرواز 15 اگست 1945ء نذر آباد، تحصیل تمپ، ضلع کچ، وادی
ہونگ۔ اسے وحدان پبلیشنگل سائنس استادانت۔

تبی وحدی پروفیسر پرواز بازین کتاب چاپ و شنگ ہونگ کہ آبانی توک
ء سائل، بے منزلیں مساپر، مہر پہ بہا گیت نہ بیت، مرتکبیں مرد و بچہیں چم، موسم
انت و دارانی مہر و ہوشام، لہرائی شرگداری و انسان اور اخلاقیات و اوارانت۔

واجب غنی پرواز بلوچ ادیبانی تہانامی میں شاعر، آزماک نو لیس، ناول نو لیس
ء شرگدارے زانگ بیت۔